

PARLAMENT EUROPEJSKI

2014 - 2019

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2013/0407(COD)

21.1.2015

*****I**

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie wzmocnienia określonych aspektów domniemania niewinności i
prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym
(COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Nathalie Griesbeck

Objaśnienie używanych znaków

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

Poprawki do projektu aktu

Poprawki Parlamentu w postaci dwóch kolumn

Skreślenia zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w lewej kolumnie. Zmianę brzmienia zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w obu kolumnach. Nowy tekst zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** w prawej kolumnie.

Pierwszy i drugi wiersz nagłówka każdej poprawki wskazuje element rozpatrywanego projektu aktu, którego dotyczy poprawka. Jeżeli poprawka odnosi się do obowiązującego aktu, do którego zmiany zmierza projekt aktu, nagłówek zawiera dodatkowo trzeci wiersz, w którym wskazuje się odpowiednio obowiązujący akt i przepis, którego dotyczy poprawka.

Poprawki Parlamentu w postaci tekstu skonsolidowanego

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się ***wytłuszczonym drukiem i kursywą***. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu **■** lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu ***wytłuszczonym drukiem i kursywą*** i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.

Tytułem wyjątku nie zaznacza się zmian o charakterze ściśle technicznym wprowadzonych przez służby w celu opracowania końcowej wersji tekstu.

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO.....	5
UZASADNIENIE	37

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzmocnienia określonych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym
(COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2013)0821),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 82 ust. 2 litera b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którym wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C7-0427/2013),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Prawnej (A8-0000/2015),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzić znaczące zmiany do swojego wniosku lub zastąpić go innym tekstem;
 3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

Poprawka 1

Wniosek dotyczący dyrektywy

Motyw -1 (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(-1) Artykuł 11 ust. 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 r. stwierdza, że każda osoba oskarżona o czyn zabroniony korzysta z domniemania niewinności, dopóki jej wina nie zostanie

udowodniona zgodnie z prawem w procesie publicznym, w toku którego korzysta ona z wszelkich gwarancji koniecznych dla swej obrony. W art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), w art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej „EKPC”) oraz w art. 14 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych („MPPOP”) zapisane jest prawo do rzetelnego procesu sądowego. W art. 48 ust. 1 Karty zawarowano prawo domniemania niewinności.

Or. fr

Uzasadnienie

Należy zaznaczyć, że dyrektywa opiera się także na Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i europejskiej konwencji praw człowieka.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 1

Tekst proponowany przez Komisję

(1) Celem niniejszej dyrektywy jest wzmocnienie prawa do rzetelnego procesu sądowego w postępowaniu karnym przez ustanowienie norm minimalnych dotyczących określonych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie.

Poprawka

(1) Celem niniejszej dyrektywy jest wzmocnienie prawa do rzetelnego procesu sądowego w postępowaniu karnym przez ustanowienie norm minimalnych dotyczących określonych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie, **a także zagwarantowanie, że podejrzani lub oskarżeni będą korzystać w całej Unii ze wspólnego i wystarczająco wysokiego poziomu ochrony oraz z odpowiednich gwarancji proceduralnych.**

Or. fr

Poprawka 3

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

(2) Dzięki ustanowieniu norm minimalnych dotyczących ochrony praw procesowych podejrzanych lub oskarżonych niniejsza dyrektywa powinna zwiększyć zaufanie państw członkowskich do systemów sądownictwa karnego innych państw członkowskich, przyczyniając się tym samym do ułatwienia wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych. ***Takie wspólne normy minimalne powinny również usunąć przeszkody dla swobodnego przepływu obywateli na terytoriach państw członkowskich.***

Poprawka

(2) Dzięki ustanowieniu norm minimalnych dotyczących ochrony praw procesowych podejrzanych lub oskarżonych niniejsza dyrektywa powinna zwiększyć zaufanie państw członkowskich do systemów sądownictwa karnego innych państw członkowskich, przyczyniając się tym samym do ułatwienia wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych.

Or. fr

Uzasadnienie

Pomimo że przedmiotowa dyrektywa może mieć pośredni wpływ na swobodę przepływu obywateli, we wniosku nie zawarto postanowień dotyczących w szczególności tego celu.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

(6) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie ***wyłącznie*** do postępowań karnych. ***Postępowania administracyjne prowadzące do nałożenia sankcji karnych takie jak postępowania w zakresie konkurencji, handlu, podatków, usług finansowych oraz inne dochodzenia prowadzone przez organy administracyjne w związku z tymi postępowaniami, a także***

Poprawka

(6) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do postępowań karnych.

postępowania cywilne nie są objęte niniejszą dyrektywą.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements ajoutant des considérants 6bis et 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący dyrektywy

Motyw 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(6a) W świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka gwarancje rzetelnego procesu stosuje się wówczas, gdy sprawa ma charakter „karny” w rozumieniu określonym przez Trybunał. Zatem karnego charakteru postępowania nie da się stwierdzić w każdym przypadku, gdy wyłączne znaczenie przypisuje się kwalifikacji takiego postępowania na mocy przepisów krajowych. Dla osiągnięcia celów traktatów i niniejszej dyrektywy oraz dla pełnego poszanowania praw podstawowych przewidzianych m.in. w Karcie i EKPC, przy stosowaniu dyrektywy należy brać pod uwagę nie tylko formalną kwalifikację postępowania w prawie krajowym, ale również sam charakter czynu zabronionego i wagę sankcji grożącej danej osobie.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements modifiant le considérant 6 et ajoutant un considérant 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Poprawka 6

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 6 b (nowy)**

(6b) W konsekwencji należy stosować gwarancje przewidziane w niniejszej dyrektywie we wszystkich postępowaniach, w których mogą wystąpić środki restrykcji, w szczególności karne pozbawienie wolności, z wyjątkiem środków, które z uwagi na charakter, czas stosowania lub warunki wykonania nie mogą wyrządzić istotnej szkody, oraz w postępowaniach, które mogą skutkować wpisem do rejestru karnego. We wszystkich tych przypadkach stosuje się dyrektywę niezależnie od tego, czy postępowanie wszczęto w związku z czynami uznawanymi w prawie krajowym za karalne, czy toczy się ono przed sądem karnym lub czy na mocy prawa krajowego skutkuje sankcjami karnymi.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements modifiant le considérant 6 et ajoutant un considérant 6bis.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc.

Poprawka 7

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 8 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(8a) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie także do osób prawnych podejrzanych lub oskarżonych o popełnienie czynu karalnego.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux considérants 9, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Amendment 8

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 9

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(9) W niniejszej dyrektywie uznaje się różne potrzeby i poziomy ochrony określonych aspektów prawa do domniemania niewinności w odniesieniu do osób fizycznych i prawnych. ***Ochrona taka w odniesieniu do osób fizycznych znajduje odzwierciedlenie w bogatym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał jednak, że prawa wynikające z domniemania niewinności nie przysługują osobom prawnym w taki sam sposób jak osobom fizycznym.***

(9) W niniejszej dyrektywie uznaje się różne potrzeby i poziomy ochrony określonych aspektów prawa do domniemania niewinności w odniesieniu do osób fizycznych i prawnych.

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Poprawka 9**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 10**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(10) Zważywszy obecny stan rozwoju ustawodawstwa krajowego i orzecznictwa na szczeblu krajowym oraz na szczeblu Trybunału Sprawiedliwości, jest jeszcze za wcześnie, aby ustanawiać na poziomie unijnym przepisy w zakresie prawa do domniemania niewinności w odniesieniu do osób prawnych.

skreślony

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du

13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Poprawka 10

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(11) Należy zapewnić ochronę prawa osób prawnych do domniemania niewinności za pomocą istniejących gwarancji prawnych i orzecznictwa, których dalszy rozwój powinien mieć decydujące znaczenie dla oceny zapotrzebowania na działania na szczeblu unijnym. **skreślony**

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 10.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Poprawka 11

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 11 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(11a) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do postępowań wszczynanych przez Prokuraturę Europejską, o której mowa w art. 86 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Or. fr

Poprawka 12

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 11 b (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(11b) Jeżeli osoba inna niż podejrzany lub oskarżony, w szczególności świadek, staje się podejrzanym lub oskarżonym, należy chronić domniemanie niewinności tej osoby i jej prawo do nieobciążania się winą, podobnie osoba ta powinna mieć prawo odmowy składania zeznań, jak potwierdza to orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Dlatego też niniejsza dyrektywa zawiera wyraźne odniesienie do sytuacji, w której osoba staje się podejrzanym lub oskarżonym w czasie przesłuchania przez policję, inny organ ścigania lub organ sądowy w postępowaniu karnym. Jeżeli w czasie takiego przesłuchania osoba inna niż podejrzany lub oskarżony staje się podejrzanym lub oskarżonym, przesłuchanie należy natychmiast zawiesić. Niemniej jednak powinna istnieć możliwość dalszego przesłuchania, jeżeli powiadomiono daną osobę, że jest podejrzanym lub oskarżonym oraz jeżeli jest w stanie w pełni wykonywać prawa przewidziane w niniejszej dyrektywie lub inne prawa procesowe, takie jak prawo do

advokata.

Or. fr

Uzasadnienie

Dyrektywa powinna mieć zastosowanie nie tylko do osób oficjalnie podejrzanych lub oskarżonych, ale również do osób wezwanych lub przesłuchiowanych w charakterze świadka, które stają się lub mogą stać się podejrzаныmi w trakcie przesłuchania. Poprawka zgodna z orzecznictwem ETPC: wyrok w sprawie Brusco przeciwko Francji z 14 października 2010 r.

Poprawka 13

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 13 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(13a) Do celów niniejszej dyrektywy pojęcie „wypowiedź publiczna” powinno oznaczać wypowiedź oficjalną, nieoficjalną lub nieformalną, która zawiera informacje o toczącym się postępowaniu karnym i której treść dotyczy czynu karalnego.

Or. fr

Uzasadnienie

Artykuł 4 o ochronie podejrzanych lub oskarżonych przed publicznymi wypowiedziami o winie jest podstawowym przepisem dyrektywy. Niemniej jednak trzeba doprecyzować jego treść i dać jasne wytyczne dla stosowania tego artykułu, zwłaszcza co do tego, co znaczy pojęcie „wypowiedzi publicznej”.

Poprawka 14

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 13 b (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(13b) Do celów niniejszej dyrektywy pojęcie „organu publicznego” należy rozumieć szeroko i powinno ono oznaczać nie tylko organy sądowe i policyjne uczestniczące w postępowaniu karnym oraz wszelkie inne organy sądowe, policyjne lub organy ścigania, ale również wszelki inny organ publiczny jakiegokolwiek rodzaju, osobę reprezentującą państwo lub organ publiczny, pracownika lub funkcjonariusza organu publicznego oraz wszelką osobę publiczną.

Or. fr

Uzasadnienie

Artykuł 4 o ochronie podejrzanych lub oskarżonych przed publicznym informowaniem o winie jest podstawowym przepisem dyrektywy. Niemniej jednak trzeba doprecyzować jego treść i dać jasne wytyczne dla stosowania tego artykułu, zwłaszcza co do tego, co znaczy pojęcie „organu publicznego”.

*Chodzi także o uwzględnienie jasnego orzecznictwa ETPC (wyrok w sprawie *Allenet de Ribemont przeciwko Francji* z 10 lutego 1995 r.; wyrok w sprawie *Daktaras przeciwko Litwie* z 10 października 2010 r.; wyrok w sprawie *Butkevicius przeciwko Litwie* z 26 marca 2002 r.).*

Poprawka 15

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 13 c (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(13c) Przewidziany w niniejszej dyrektywie zakaz wypowiedzi publicznej o winie przed prawomocnym skazaniem powinien mieć zastosowanie w każdym wypadku, m.in. w rozmowach i komunikatach za pośrednictwem mediów lub w związku z mediami, z zastrzeżeniem wolności prasy. Państwa członkowskie

powinny także przyjąć środki zmierzające do zakazania organom publicznym udzielania mediom lub rozpowszechniania za ich pośrednictwem informacji o toczącym się postępowaniu karnym naruszających domniemanie niewinności. W związku z tym państwa członkowskie należy także zachęcać do przyjmowania kart etycznego postępowania we współpracy z mediami.

Or. fr

Uzasadnienie

Poprawka związana z poprawką do art. 4 ust. 2 (nowy).

Media i prasa regularnie naruszają domniemanie niewinności. Chodzi o zapewnienie, by państwa członkowskie przyjęły odpowiednie przepisy mające zapobiegać takim naruszeniom oraz rozpowszechnianiu przez organy publiczne w mediach informacji i dokumentów, czasem poufnych, na temat postępowań karnych.

Poprawka 16

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Motyw 15**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(15) W niektórych przypadkach przeniesienie ciężaru dowodu na obronę nie powinno jednak być niezgodne z domniemanie niewinności, o ile zapewnione są określone gwarancje: należy zapewnić, aby domniemania faktyczne lub prawne były utrzymane w rozsądnych granicach uwzględniających wagę sprawy, a także aby były one wzruszalne, na przykład za pomocą nowych dowodów dotyczących okoliczności łagodzących lub w przypadku działania siły wyższej.

skreślony

Or. fr

Uzasadnienie

Przeniesienie ciężaru dowodu w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne. Należy utrzymać jako taką zasadę, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na oskarżeniu.

Poprawka 17

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 16

Tekst proponowany przez Komisję

(16) Prawo do nieobciążania się winą i prawo do odmowy współpracy stanowią **ważny aspekt** domniemania niewinności. **Nie należy** zmuszać podejrzanego lub oskarżonego, w przypadku wezwania do złożenia oświadczenia lub udzielenia odpowiedzi na pytania, do przedstawienia dowodów lub dokumentów bądź dostarczenia informacji, które mogą prowadzić do obciążenia siebie winą.

Poprawka

(16) Prawo do nieobciążania się winą i prawo do odmowy współpracy, **a także prawo do odmowy składania zeznań** stanowią **podstawowe aspekty** domniemania niewinności. **Prawa te zakazują właściwym organom nakłaniać lub zmuszać w jakikolwiek sposób** podejrzanego lub oskarżonego, w przypadku wezwania do złożenia oświadczenia lub udzielenia odpowiedzi na pytania, do przedstawienia dowodów lub dokumentów bądź dostarczenia informacji, które mogą prowadzić do obciążenia siebie winą.

Or. fr

Uzasadnienie

Il est nécessaire d'insister davantage sur l'interdiction de contraindre ou forcer les personnes accusées ou poursuivies. Il faut qu'apparaisse clairement dans la Directive que toute utilisation de violence physique ou psychologique ou de menace contre une personne soupçonnée ou accusée est interdite, en ce qu'elle violerait le droit à la dignité humaine et à un procès équitable. Cet amendement se fonde sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Masri c. Macédoine, 2012, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012).

Il est également nécessaire de préciser clairement que le droit de garder le silence ne se borne pas aux affaires dans lesquelles l'accusé a été soumis à une pression ou bien dans lesquelles on a carrément passé outre sa volonté ; ce droit se trouve également compromis lorsque, le suspect ayant choisi de garder le silence pendant l'interrogatoire, les autorités usent d'un subterfuge pour lui soutirer des aveux ou d'autres déclarations l'incriminant qu'elles n'ont pu obtenir au cours de l'interrogatoire, selon la jurisprudence de la Cour Allan c. UK du 5 novembre 2002.

Poprawka 18

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 17

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(17) Należy ograniczyć stosowanie jakiegokolwiek przymusu mającego na celu zmuszenie podejrzanego lub oskarżonego do udzielenia informacji. Aby ustalić, czy zastosowanie przymusu nie naruszyło tych praw, należy w świetle wszystkich okoliczności sprawy uwzględnić następujące aspekty: charakter i stopień przymusu zastosowanego w celu uzyskania dowodów, wagę interesu publicznego w odniesieniu do dochodzenia i nałożenia kary za popełnienie danego przestępstwa, istnienie jakichkolwiek gwarancji procesowych i sposób wykorzystania uzyskanego w ten sposób materiału dowodowego. Stopień przymusu zastosowanego wobec podejrzanych lub oskarżonych w celu zmuszenia ich do udzielenia informacji dotyczących postawionych im zarzutów nie powinien jednak naruszać, nawet ze względów bezpieczeństwa i porządku publicznego, istoty przysługującego im prawa do nieobciążania się winą oraz do odmowy składania wyjaśnień.

skreślony

Or. fr

Uzasadnienie

Wskazanie w dyrektywie, że organy mogą zastosować przymus w celu uzyskania informacji od podejrzanego lub oskarżonego, jest nie do przyjęcia. W dyrektywie należy jasno wskazać, że wszelkie zastosowanie przemocy fizycznej, psychicznej lub groźby wobec podejrzanego lub oskarżonego jest zakazane, ponieważ naruszyłoby ono godność człowieka i prawo do rzetelnego procesu.

Poprawka 19

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 19 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(19a) Korzystanie z prawa do odmowy składania zeznań w żadnym razie nie może zostać uznane za potwierdzenie faktów. Korzystanie z prawa do odmowy składania zeznań nie może zostać wykorzystane przeciwko podejrzanemu lub oskarżonemu na dalszym etapie postępowania. Ponadto nie wolno nakładać kary na podejrzanego lub oskarżonego, który odmawia współpracy w śledztwie lub obciążenia się winą czy też korzysta z prawa do odmowy składania zeznań.

Or. fr

Uzasadnienie

Chodzi o jasne doprecyzowanie, co w praktyce oznacza korzystanie z prawa do odmowy składania zeznań oraz że korzystanie z tego prawa nie oznacza potwierdzenia faktów.

Poprawka 20

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 20 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(20a) Wszelki środek dowodowy uzyskany z naruszeniem prawa do nieobciążania się winą i do odmowy współpracy lub z naruszeniem prawa do odmowy składania zeznań, przewidzianych w niniejszej dyrektywie, uznaje się za niedopuszczalny. Nie dopuszcza się wszelkich środków dowodowych uzyskanych z naruszeniem art. 3 EKPC o zakazie tortur. Korzystanie w postępowaniu karnym z zeznań lub środków dowodowych uzyskanych z

naruszeniem ww. praw podważa rzetelność postępowania w całości. Zasady te stosuje się nie tylko wówczas, gdy ofiara traktowania sprzecznego z art. 3 EKPC sama jest podejrzanym lub oskarżonym, ale także gdy chodzi o osobę trzecią.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec l'amendement concernant l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout Etat partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Poprawka 21

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 21 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(21a) Prawo do obecności na rozprawie stanowi prawo podstawowe. W konsekwencji postępowanie prowadzone pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego jest możliwe tylko wówczas, gdy po odpowiednim pouczeniu podejrzanym lub oskarżonym wyraźnie i jednoznacznie zrezygnował z prawa do obecności na rozprawie oraz o ile jest reprezentowany w postępowaniu w jego sprawie. Postępowanie pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy czyn karalny będący przedmiotem tego postępowania jest zagrożony karą

**grzywny, a w żadnym wypadku
niedopuszczalne, gdy za ten czyn grozi
kara pozbawienia wolności.**

Or. fr

Uzasadnienie

Postępowanie karne prowadzone pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego jest z natury naruszeniem praw procesowych tej osoby. W orzecznictwie ETPC (wyrok w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom z 1 marca 2006 r., wyrok w sprawie Stoichkov przeciwko Bułgarii z 24 marca 2005 r.) wyraźnie stwierdzono, że osobista obecność osoby w postępowaniu jest prawem podstawowym podlegającym ochronie na mocy art. 6 ust. 1 i 3 EKPC. Dlatego konieczne jest bardzo ściśle ograniczenie przypadków, w których wyrok można wydać in absentia.

Poprawka 22

Wniosek dotyczący dyrektywy

Motyw 22

Tekst proponowany przez Komisję

(22) Prawo oskarżonego do obecności na rozprawie nie jest jednak prawem absolutnym. W pewnych okolicznościach oskarżony może zrzec się, wyraźnie **lub** w sposób **dorozumiany, lecz** jednoznaczny, korzystania z tego prawa.

Poprawka

(22) Prawo oskarżonego do obecności na rozprawie nie jest jednak prawem absolutnym. W pewnych okolicznościach oskarżony może zrzec się, wyraźnie **i** w sposób jednoznaczny, korzystania z tego prawa.

Or. fr

Uzasadnienie

Nie można w dorozumiany sposób zrzec się prawa do obecności na rozprawie.

Postępowanie karne prowadzone pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego jest z natury naruszeniem praw procesowych tej osoby. W orzecznictwie ETPC (wyrok w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom z 1 marca 2006 r., wyrok w sprawie Stoichkov przeciwko Bułgarii z 24 marca 2005 r.) wyraźnie stwierdzono, że osobista obecność osoby w postępowaniu jest prawem podstawowym podlegającym ochronie na mocy art. 6 ust. 1 i 3 EKPC. Dlatego konieczne jest bardzo ściśle ograniczenie przypadków, w których wyrok można wydać in absentia.

Poprawka 23

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 24

Tekst proponowany przez Komisję

(24) Niniejsza dyrektywa nie powinna regulować form i metod, w tym wymogów procesowych, stosowanych do osiągnięcia celów określonych w odniesieniu do prawa do obecności na rozprawie, ponieważ podlegają one przepisom krajowym państw członkowskich.

Poprawka

skreślony

Or. fr

Poprawka 24

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 25

Tekst proponowany przez Komisję

(25) Przy rozważaniu, czy sposób przekazywania informacji jest wystarczający, aby zapewnić, by dana osoba dowiedziała się o rozprawie, szczególną uwagę *można by*, w stosownych przypadkach, zwrócić *także* na starania podjęte przez daną osobę w celu uzyskania skierowanych do niej informacji.

Poprawka

(25) Przy rozważaniu, czy sposób przekazywania informacji jest wystarczający, aby zapewnić, by dana osoba dowiedziała się o rozprawie, szczególną uwagę *należy*, w stosownych przypadkach, zwrócić *z jednej strony* na *starania podjęte przez organy publiczne w celu powiadomienia zainteresowanej osoby, a z drugiej strony* na starania podjęte przez daną osobę w celu uzyskania skierowanych do niej informacji.

Or. fr

Poprawka 25

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 26

Tekst proponowany przez Komisję

(26) Zasada skuteczności prawa unijnego zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia odpowiednich i skutecznych środków prawnych na wypadek naruszenia prawa przyznanego jednostkom w prawie unijnym. Skuteczny środek prawny dostępny na wypadek naruszenia którejkolwiek z zasad określonych w niniejszej dyrektywie powinien, **w miarę możliwości**, wywierać skutek polegający na postawieniu podejrzanych lub oskarżonych w takiej samej sytuacji, w jakiej znaleźliby się, gdyby nie wystąpiło dane naruszenie.

Poprawka

(26) Zasada skuteczności prawa unijnego zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia odpowiednich i skutecznych środków prawnych na wypadek naruszenia prawa przyznanego jednostkom w prawie unijnym. Skuteczny środek prawny dostępny na wypadek naruszenia którejkolwiek z zasad określonych w niniejszej dyrektywie powinien wywierać skutek polegający na postawieniu podejrzanych lub oskarżonych w takiej samej sytuacji, w jakiej znaleźliby się, gdyby nie wystąpiło dane naruszenie.

Or. fr

Poprawka 26

Wniosek dotyczący dyrektywy Motyw 26 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(26a) Państwa członkowskie są również zobowiązane do wprowadzenia odpowiednich mechanizmów odszkodowania za szkody poniesione w przypadku naruszenia prawa przyznanego na mocy niniejszej dyrektywy.

Or. fr

Poprawka 27

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 2

Tekst proponowany przez Komisję

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do osób fizycznych podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym do czasu prawomocnego zakończenia takiego postępowania.

Poprawka

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do osób fizycznych ***i prawnych*** podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym ***począwszy od chwili uznania ich za osoby podejrzane lub oskarżone, na wszystkich etapach postępowania***, do czasu prawomocnego zakończenia takiego postępowania.

Or. fr

Uzasadnienie

Premièrement, cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8nouveau, 9, 10 et 11.

Le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

En outre, cet amendement insiste pour que le droit à la présomption d'innocence s'applique dès le moment où la personne est soupçonnée ou poursuivie et à tous les stades de la procédure.

Poprawka 28

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 4 – akapit pierwszy

Tekst proponowany przez Komisję

Państwa członkowskie ***zapewniają***, aby organy publiczne nie odnosiły się w swoich ***oświadczeniach*** publicznych i oficjalnych decyzjach do podejrzanych lub

Poprawka

Państwa członkowskie ***przyjmują niezbędne środki tak***, aby organy publiczne nie odnosiły się w swoich ***wypowiedziach*** publicznych i oficjalnych

oskarżonych w taki sposób, jakby byli oni skazani, przed wydaniem prawomocnego wyroku skazującego.

decyzjach do podejrzanych lub oskarżonych w taki sposób, jakby byli oni skazani **lub winni**, przed wydaniem prawomocnego wyroku skazującego.

Or. fr

Uzasadnienie

Poprawka ta ma na celu umocnienie art. 4 wniosku dotyczącego dyrektywy odnośnie do ochrony przed wypowiedziami o winie oraz o obowiązkach państw członkowskich.

Poprawka ta jest również zgodna z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyrok w sprawie Minelli przeciwko Szwajcarii z dnia 25 marca 1983 r.), zgodnie z którym domniemanie niewinności jest naruszone, jeżeli wypowiedź dotycząca danej osoby sprawia wrażenie, że jest ona winna.

Poprawka 29

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 4 – akapit drugi

Tekst proponowany przez Komisję

Państwa członkowskie zapewniają przyjęcie odpowiednich środków w przypadku naruszenia tego wymogu.

Poprawka

Państwa członkowskie zapewniają przyjęcie odpowiednich środków w przypadku naruszenia tego wymogu **oraz dopilnowują, aby podejrzany lub oskarżony, którego prawo do domniemania niewinności zostało naruszone, miał dostęp do skutecznego środka odwoławczego.**

Or. fr

Poprawka 30

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 4 – akapity drugi a oraz trzeci b (nowe)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Państwa członkowskie przyjmują środki mające na celu zakazanie organom

publicznym udzielania lub ujawniania mediom informacji, które dotyczą toczących się postępowań karnych i są sprzeczne z zasadą domniemanie niewinności.

Państwa członkowskie zapewniają przyjęcie odpowiednich środków w przypadku naruszenia tego obowiązku oraz dopilnowują, by podejrzany lub oskarżony, którego prawo do domniemanie niewinności zostało naruszone, miał dostęp do skutecznego środka odwoławczego.

Or. fr

Uzasadnienie

Media i prasa regularnie naruszają zasadę domniemanie niewinności. Chodzi tu o zagwarantowanie, aby państwa członkowskie wprowadziły odpowiednie przepisy w celu zapobieżenia tym nadużyciom i przeciwdziałania upowszechnianiu mediom przez organy publiczne informacji lub dokumentów, czasami poufnych, dotyczących postępowań karnych.

Poprawka 31

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 5 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy ustalaniu winy podejrzanych lub oskarżonych ciężar dowodu spoczywał na oskarżeniu. Obowiązek ten nie narusza żadnych uprawnień sądu prowadzącego rozprawę do działania z urzędu w zakresie ustalania faktów.

Poprawka

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy ustalaniu winy podejrzanych lub oskarżonych ciężar dowodu spoczywał na oskarżeniu. Obowiązek ten nie narusza żadnych uprawnień sądu prowadzącego rozprawę do działania z urzędu w zakresie ustalania faktów ***ani prawa obrony do przeprowadzenia dowodów zgodnie z obowiązującym prawem krajowym.***

Or. fr

Poprawka 32

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 5 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelkie domniemania przenoszące ciężar dowodu na podejrzanych lub oskarżonych były wystarczająco istotne, aby uzasadnić odstępnie od tej zasady, oraz aby były wzruszalne.

W celu wzruszenia takiego domniemania wystarczy, że obrona przedstawi wystarczające dowody, które wywołają uzasadnione wątpliwości co do winy podejrzanego lub oskarżonego.

Poprawka

skreślony

Or. fr

Uzasadnienie

Przeniesienie ciężaru dowodu w postępowaniach karnych jest niedopuszczalne. Zasada, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na oskarżycielu, musi być utrzymana w niezmienionej formie.

Poprawka 33

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 5 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Państwa członkowskie *zapewniają*, aby w przypadku *gdy przy ocenie* winy podejrzanego lub oskarżonego sąd *prowadzący rozprawę poweźmie uzasadnione wątpliwości co do winy tej osoby, dana osoba została uniewinniona.*

Poprawka

3. Państwa członkowskie *dopilnowują*, aby wszelkie wątpliwości rozstrzygano na korzyść podejrzanego lub oskarżonego w danym postępowaniu karnym oraz aby w przypadku wątpliwości co do winy podejrzanego lub oskarżonego sąd stwierdzał brak winy.

Or. fr

Uzasadnienie

W przypadku wątpliwości dotyczących winy podejrzanego lub oskarżonego, należy je rozstrzygać na jego korzyść, czyli podejrzanego lub oskarżonego należy uniewinnić z powodu wątpliwości, zgodnie z zasadą prawną „in dubio pro reo”.

Ponadto termin „uzasadniona wątpliwość” należy usunąć.

Poprawka 34

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 6 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Skorzystanie z prawa do nieobciążania się winą oraz z prawa do odmowy współpracy nie oznacza w żadnym przypadku potwierdzenia faktów.

Or. fr

Uzasadnienie

Należy podkreślić, że skorzystanie z prawa nieobciążania się winą, odmowy współpracy i prawa odmowy składania zeznań nie może być w żadnym przypadku uznane za potwierdzenie faktów.

Poprawka 35

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 6 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Korzystanie z prawa do nieobciążania się winą i do odmowy współpracy nie może być wykorzystane przeciwko podejrzanemu lub oskarżonemu na dalszym etapie postępowania ***i nie może zostać uznane za potwierdzenie faktów.***

3. Korzystanie z prawa do nieobciążania się winą i do odmowy współpracy nie może być wykorzystane przeciwko podejrzanemu lub oskarżonemu na dalszym etapie postępowania.

Państwa członkowskie mogą jednak uwzględnić gotowość podejrzanego lub oskarżonego do współpracy przy wymierzaniu mu konkretnej kary.

Uzasadnienie

Zdanie „nie może zostać uznane za potwierdzenie faktów” zostało wykreślone, ponieważ zostało zapisane w nowym art. 6 ust. 2a (nowy).

Druga część zdania ma na celu uwzględnienie sytuacji, w których osoba podejrzana lub oskarżona współpracuje w ramach postępowania karnego. Organ wymiaru sprawiedliwości może wówczas uwzględnić ten fakt przy orzekaniu o wymiarze kary wobec danej osoby.

Poprawka 36

**Wniosek dotyczący dyrektywy
Artykuł 6 – ustęp 4**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

4. Nie dopuszcza się żadnego dowodu uzyskanego z naruszeniem niniejszego artykułu, chyba że wykorzystanie takiego materiału nie wpłynęłoby na ogólną rzetelność postępowania.

skreślony

Uzasadnienie

Ce paragraphe a été supprimé car intégré dans l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unies contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unies qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Poprawka 37

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 7 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Skorzystanie z prawa do odmowy składania zeznań nie oznacza w żadnym przypadku potwierdzenia faktów.

Or. fr

Uzasadnienie

Należy podkreślić, że skorzystanie z prawa nieobciążania się winą, odmowy współpracy i prawa odmowy składania zeznań nie może być w żadnym przypadku uznane za potwierdzenie faktów.

Poprawka 38

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 7 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Korzystanie z prawa do odmowy składania **wyjaśnień** nie może zostać wykorzystane przeciwko podejrzanemu lub oskarżonemu na dalszym etapie postępowania **i nie może zostać uznane za potwierdzenie faktów.**

3. Korzystanie z prawa do odmowy składania **zeznań** nie może zostać wykorzystane przeciwko podejrzanemu lub oskarżonemu na dalszym etapie postępowania.

Or. fr

Uzasadnienie

Zdanie „nie może zostać uznane za potwierdzenie faktów” zostało wykreślone, ponieważ zostało zapisane w nowym art. 7 ust. 2a (nowy).

Poprawka 39

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 7 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

4. Nie dopuszcza się żadnego dowodu uzyskanego z naruszeniem niniejszego artykułu, chyba że wykorzystanie takiego materiału nie wpłynęłoby na ogólną rzetelność postępowania.

skreślony

Or. fr

Uzasadnienie

Ce paragraphe a été supprimé car intégré dans l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unies contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unies qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Poprawka 40

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 8 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2. Państwa członkowskie mogą zapewnić sądowi prowadzącemu rozprawę możliwość orzeczenia o winie pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego, pod warunkiem że podejrzanym lub oskarżonym:

a) w odpowiednim czasie:

(i) został wezwany osobiście i tym samym został poinformowany o wyznaczonym

2. Państwa członkowskie mogą zapewnić sądowi prowadzącemu rozprawę możliwość orzeczenia o winie pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego, pod warunkiem że podejrzanym lub oskarżonym:

a) w odpowiednim czasie:

(i) został wezwany osobiście i tym samym został **wyraźnie i jednoznacznie**

terminie i miejscu rozprawy **albo inną drogą rzeczywiście otrzymał urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu takiej rozprawy w sposób pozwalający jednoznacznie stwierdzić, iż wiedział on o wyznaczonej rozprawie;**

oraz

(ii) został poinformowany o tym, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

lub

b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzielił pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez niego lub przez państwo do tego, aby go bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił go na rozprawie.

poinformowany o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy;

oraz

(ii) został poinformowany o tym, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

i

b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzielił pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez niego lub przez państwo do tego, aby go bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił go na rozprawie.

Or. fr

Uzasadnienie

Postępowanie karne prowadzone pod nieobecność oskarżonego stanowi samo z siebie naruszenie praw procesowych oskarżonego. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jasno stwierdzono, że bezpośrednia obecność osoby podczas rozprawy jest prawem podstawowym podlegającym ochronie na mocy art. 6 ust. 1 i 6 ust. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Należy zatem ściśle ograniczyć przypadki, w których wyrok może zostać wydany in absentia.

Poprawka 41

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 8 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Państwa członkowskie mogą przewidzieć możliwość orzeczenia sądu o winie pod nieobecność podejrzanego lub oskarżonego jedynie pod warunkiem, że podejrzanemu lub oskarżonemu, w którego sprawie toczy się postępowanie, grozi kara grzywny, lecz w żadnym wypadku wówczas, gdy za dany czyn karalny grozi mu kara pozbawienia wolności.

Or. fr

Uzasadnienie

Postępowanie karne prowadzone pod nieobecność oskarżonego stanowi samo z siebie naruszenie praw procesowych oskarżonego. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyrok w sprawie Sejdovic przeciwko Włochom z dnia 1 marca 2006 r.; w sprawie Stoichkov przeciwko Bułgarii z dnia 24 marca 2005 r.) jasno stwierdzono, że bezpośrednia obecność osoby podczas rozprawy jest prawem podstawowym podlegającym ochronie na mocy art. 6 ust. 1 i 6 ust. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Należy zatem ściśle ograniczyć przypadki, w których wyrok może zostać wydany in absentia.

Poprawka 42

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 9 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 9a

Osoba wymagające szczególnego traktowania

Państwa członkowskie dopilnowują, aby przy stosowaniu niniejszej dyrektywy brano pod uwagę specjalne potrzeby osób wymagających szczególnego traktowania, które zostały podejrzone lub oskarżone.

Or. fr

Uzasadnienie

Przepis ten ma na celu ochronę osób wymagających szczególnego traktowania w ramach stosowania niniejszej dyrektywy i jest niezbędny. Ponadto jest on zwarty w wielu innych dyrektywach objętych harmonogramem działań dotyczących praw procesowych.

Poprawka 43

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 10 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Dowody uzyskane z naruszeniem art. 6 i 7 są niedopuszczalne.

Or. fr

Uzasadnienie

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux articles 6§4 et 7§4. Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Poprawka 44

Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 11 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 11a

Sprawozdanie

Najpóźniej dnia ...[2 lata po terminie transpozycji] Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie mające na celu określenie, w jakim stopniu państwa członkowskie przyjęły środki niezbędne do spełnienia wymogów niniejszej dyrektywy.

Or. fr

Uzasadnienie

W pozostałych dyrektywach objętych harmonogramem działań dotyczących praw procesowych jest zawarty obowiązek złożenia sprawozdania przez Komisję Europejską.

UZASADNIENIE

Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie przez Komisję – w następstwie przyjęcia trzech pierwszych instrumentów harmonogramu działań Unii Europejskiej mających na celu wzmocnienie praw procesowych¹ – ostatecznego pakietu w sprawie praw procesowych, który obejmuje trzy wnioski dotyczące dyrektyw. Trzy wyżej wspomniane dyrektywy pozwolą sfinalizować prace nad europejskim zbiorem przepisów w dziedzinie prawa do obrony osób podejrzanych, oskarżonych lub ściganych w postępowaniach karnych w całej Unii Europejskiej, obejmujących instrumenty o zasadniczym znaczeniu dla zapewnienia rzetelnego procesu sądowego w całej Unii Europejskiej oraz bezwzględного poszanowania praw obrony, których ochronę gwarantują europejskie Traktaty, Karta praw podstawowych Unii Europejskiej oraz Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC).

Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje zatem wniosek Komisji Europejskiej dotyczący dyrektywy w sprawie wzmocnienia określonych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym. Domniemanie niewinności to prawo podstawowe i podstawowa zasada pozwalająca zapobiec arbitralności i wszelkim nadużyciom w postępowaniu karnym, a także zasada stanowiąca podwalinę ochrony prawa do rzetelnego procesu sądowego na mocy art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz Powszechnej deklaracji praw człowieka. Przedmiotowy wniosek dotyczący dyrektywy jest tym bardziej istotny, że obserwujemy obecnie, i to w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej, ograniczanie praw osób podejrzanych i oskarżonych, a także osłabienie zasady domniemania niewinności.

Sprawozdawczyni uważa jednak, że Komisja Europejska przyjęła zbyt minimalistyczne podejście, i zauważa brak ambicji tego pierwotnego wniosku, który grozi ujednoliceniem przepisów krajowych „w dół”. Ponadto niektóre przepisy tego pierwotnego wniosku są dyskusyjne, a wręcz niedopuszczalne, jak na przykład motyw 17, w którym wymieniono możliwość stosowania przymusu przez organy publiczne. Sprawozdawczyni chciałaby zatem zaproponować szereg zmian pierwotnego wniosku, które mają w całości i ogólnie na celu zwiększenie ochrony osób podejrzanych i oskarżonych w Europie.

W pierwszej poprawce podkreślono przede wszystkim konieczność umocnienia odniesienia do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Karty praw podstawowych UE, Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz Powszechnej deklaracji praw człowieka.

Druga seria poprawek ma na celu sprecyzowanie zakresu stosowania dyrektywy: zakresu osobowego jej stosowania (dyrektywa musi mieć zastosowanie do osób prawnych, ponieważ postępowanie karne prowadzone wobec osób prawnych powinno być traktowane tak samo rzetelnie jak w przypadku osób fizycznych; a także do osób wezwanych lub

¹ Rezolucja Rady z dnia 30 listopada 2009 r. dotycząca harmonogramu działań mających na celu umocnienie praw procesowych osób podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniach karnych (2009/ C 295/01).

przesłuchiwanym w charakterze świadka, które stają się lub mogą się stać podejrzanym w trakcie przesłuchania), zakresu czasowego (dyrektywa ma obowiązywać od chwili podejrzenia lub oskarżenia osoby, na wszystkich etapach postępowania, aż do ostatecznego zakończenia tego postępowania), jak również zakresu przedmiotowego (dyrektywa ma zastosowanie w przypadku gdy spór jest „sprawą karną” w rozumieniu orzecznictwa ETPC).

Ponadto postanowienia art. 4 wniosku dotyczącego dyrektywy stanowią podstawę ochrony osób podejrzanych lub oskarżonych przed przedwczesnymi wypowiedziami o winie. Jednak minimalistyczne sformułowanie tego artykułu nie zawiera wystarczająco wskazówek dotyczących stosowania tej ochrony. Zaproponowane przez sprawozdawczynię poprawki mają na celu doprecyzowanie treści tego artykułu, a także sprecyzowanie, kto i jakie organy podlegają temu zakazowi przedstawiania podejrzanego jako skazanego przed wydaniem wyroku. Warto zaznaczyć, że media i prasa regularnie naruszają zasadę domniemania niewinności. Należy dopilnować, aby w państwach członkowskich obowiązywały odpowiednie przepisy pozwalające zapobiec tym naruszeniom.

Zasada, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na oskarżeniu, a każdą wątpliwość dotyczącą winy należy rozstrzygać na korzyść podejrzanych lub oskarżonych w rozumieniu zasady *in dubio pro reo*, o której mowa w art. 5, ma fundamentalne znaczenie dla zagwarantowania prawa do rzetelnego postępowania sądowego. Sprawozdawczyni uważa tym samym za niebezpieczne ujęcie w art. 5 ust. 2 faktycznej zasady przeniesienia ciężaru dowodu na osoby podejrzane lub oskarżone w części normatywnej tekstu ustawodawczego.

Prawa do odmowy składania zeznań, nieobciążania się winą i odmowy współpracy, o których mowa w art. 6 i 7 wniosku dotyczącego dyrektywy, są również zasadniczymi elementami domniemania niewinności. Należy również sprecyzować, że prawo do odmowy składania zeznań nie polega na stwierdzeniu, że odmowa zeznań nie jest przestępstwem, lecz że oznacza, iż sąd na rozprawie nie może wyciągnąć żadnych konsekwencji z milczenia przy orzekaniu o winie danej osoby. Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje art. 6 ust. 4 i art. 7 ust. 4, które wprowadzają zasadę niedopuszczalności dowodów uzyskanych z naruszeniem ich postanowień. Zasadę tę należy utrzymać i umocnić. Każdy środek dowodowy uzyskany z naruszeniem prawa do nieobciążania się winą oraz do odmowy współpracy, o których mowa w art. 6, lub z naruszeniem prawa do odmowy składania zeznań, o którym mowa w art. 7 niniejszej dyrektywy, musi rzeczywiście być niedopuszczalny. Wykorzystanie w ramach postępowania karnego wypowiedzi lub środków dowodowych uzyskanych w drodze naruszenia tych praw automatycznie podważa rzetelność całego postępowania.

Prawo do obecności na rozprawie we własnej sprawie stanowi podstawę domniemania niewinności, która obecnie podlega jedynie ochronie na mocy prawa europejskiego w ramach europejskiego nakazu aresztowania oraz decyzji ramowej w sprawie uznawania wykonalności orzeczeń w sprawach karnych wydanych *in absentia*. Wniosek dotyczący dyrektywy stwarza możliwość poprawy środków ochrony przewidzianych w tym instrumencie oraz zagwarantowania, że skorzystają na tym wszystkie osoby oskarżone i podejrzane w sprawach karnych. Artykuł 8 ust. 2 dotyczący przypadków dopuszczających postępowanie *in absentia* powinien je jak najbardziej ograniczyć.